

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Sžk/58/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8018200049
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Hatalová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2021:8018200049.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M a JUDr. Mariána Fečíka, v právnej veci sťažovateľa (pôvodne žalobcu): J. W. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. Č. XX, B. W., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Prešov, so sídlom Masarykova 10, Prešov, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaPO 2N 19593/2017, ČRZ: 111357/2017 zo dňa 22.11.2017, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/63/2018-60 z 22.7.2020, takto:

rozhodol:

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.
- II. Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

I. Priebeh a výsledok konania pred krajským súdom

1. Včas podanou správnu žalobou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č.: KaPO 2N 19593/2017, ČRZ: 111357/2017 zo dňa 22.11.2017 (ďalej aj ako „preskúmané rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaný nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci v zmysle ustanovení zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (Živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej aj ako „zákon o poskytovaní právnej pomoci“). Žalovaný svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že hodnota sporu, v súvislosti s ktorým ho žalobca požiadal o poskytnutie právnej pomoci, neprevyšuje hodnotu minimálnej mzdy tak, ako vyžaduje § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci. Z rozhodnutia žalovaného vyplýva, že hodnota sporu, v ktorom žalobca požadoval od žalovaného priznanie nároku na právnu pomoc, je vo výške 18,10 eur. Táto suma predstavuje sumu dane z nehnuteľností na rok 2017 vyrubenej rozhodnutím mesta Spišské Podhradie č. 179152017 zo dňa 05.05.2017, proti ktorému sa žiadateľ odvolal a ktoré Finančné riaditeľstvo SR, ako odvolací orgán, rozhodnutím č. 1311739/2017 zo dňa 05.09.2017 potvrdilo.

2. Správnu žalobou sa žalobca domáhal zrušenia preskúmaného rozhodnutia krajským súdom. Poukazoval na to, že podmienka daná ustanovením § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci, podľa ktorej žiadateľovi prináleží právna pomoc vtedy, ak hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, sa netýka sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch. Podľa žalobcu hodnotu sporu v jeho prípade nie je možné vyčíslit' v peniazoch, nakoľko sa jedná o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu.

3. Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 7S/63/2018-60 z 22.7.2020 správnu žalobu zamietol. Krajský súd vo svojom rozsudku poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR v obdobných právnych veciach (napr. na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžk/4/2020 zo dňa 26.02.2020) a konštatoval, že argumentácia žalobcu v správnej žalobe nie je dôvodná. Napriek tomu, že predmetom konania je posúdenie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktoré nemožno vyčíslieť v peniazoch, v prípade, ak výrok rozhodnutia správneho orgánu obsahuje jasne určenú, fixnú výšku peňažného plnenia, túto možno pre účely aplikácie § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci vnímať ako hodnotu sporu. Podľa názoru krajského súdu primárnym predmetom sporu je posúdenie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu ako určitej peniazmi neoceniteľnej kategórie, ale v konečnom dôsledku nemožno opomenúť ani sekundárny aspekt sporu, ktorým je vyčíslené peňažné plnenie, v danom prípade daň vo výške 18,10 eur. Z tohto dôvodu krajský súd konštatoval, že vyrubenú daň vo výške 18,10 eur možno na účely aplikácie § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci považovať za hodnotu sporu. Na základe vyššie uvedených skutočností krajský súd mal za to, že žalovaný správne rozhodol, ak nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci žalobcovi z dôvodu nesplnenia podmienky hodnoty sporu podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť, pretože mal za to, že krajský súd (i) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, (ii) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a (iii) odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Sťažovateľ vidí porušenie svojich procesných práv v tom, že krajský súd napriek ospravedlneniu neúčasti sťažovateľa na pojednávaní vykonal pojednávanie v jeho neprítomnosti, čím mu neumožnil konať pred súdom. Čo sa týka hmotnoprávných námietok, sťažovateľ zastáva názor, že krajský súd a žalovaný pochybili, keď vypočítali hodnotu sporu, pretože v predmetnom prípade ide o preskúmanie rozhodnutia a postupu správneho orgánu a hodnotu sporu preto nie je možné vyčíslieť. Sťažovateľ má za to, že z tohto dôvodu je rozsudok krajského súdu v rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo/70/2016 zo dňa 28.09.2017. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd a žalovaný neboli oprávnení aplikovať rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžk/4/2020 zo dňa 26.02.2020, pretože tento rozsudok neexistoval v čase vydania preskúmaného rozhodnutia žalovaného. Sťažovateľ tvrdil, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10 Sžo/371/2015 zo dňa 29.11.2016, na základe ktorého žalovaný pristúpil k zmene svojej rozhodovacej praxe, je v príkrom rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo/70/2016 zo dňa 28.09.2017, a z tohto dôvodu nebol naplnený princíp právnej istoty. V tejto súvislosti sťažovateľ namieta, že krajský súd sa vysporiadal iba s argumentáciou žalovaného, a vôbec nebral do úvahy vyjadrenie žalobcu zo dňa 12.08.2018. Ďalej namieta chybu v písaní, konkrétne argumentuje tým, že 18,10 eur ako suma dane z nehnuteľností na rok 2017 bola vyrubená obcou Studenec a nie Mestom Spišské Podhradie. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu, na základe ktorého preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu možno subsumovať pod pojem „spor“ a že preto bolo potrebné sa zaoberať aj otázkou, či je možné vyčíslieť hodnotu tohto sporu. Ďalej sťažovateľ poukazuje na prietahy v súdnom konaní, ktoré vznikli z dôvodu, že žaloba bola podaná dňa 09.01.2018 a rozsudok krajského súdu bol vyneseneý dňa 22.07.2020. Ďalej namieta, že JUDr. Tamara Sklenárová - členka senátu krajského súdu už raz zrušila rozhodnutie Finančného riaditeľstva SR a Centra právnej pomoci v skutkovo a právne obdobnej veci a to v rámci súdnych konaní sp. zn. 7S/106/2014-87 a sp. zn. 6S/79/2018. Podľa názoru sťažovateľa preskúmaný rozsudok krajského súdu je v príkrom rozpore s horeuvedenými rozhodnutiami a nepriznaním bezplatnej právnej pomoci došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Ďalej sťažovateľ namieta, že žalovaný konal nezákonne, keďže o žiadosti o bezplatnú právnu pomoc nerozhodol do 30 dní od doručenia žiadosti a rovnako existuje podozrenie, že vedúci kancelárie Centra právnej pomoci, Kancelárie Prešov spáchal trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a marenia spravodlivosti. Podľa sťažovateľa krajský súd sa bez odôvodnenia odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, presnejšie okrem iného od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo/70/2016 zo dňa 28.09.2017, na základe ktorého výšku vyrubenej dane nie je možné považovať za hodnotu sporu. Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby Najvyšší súd SR preskúmané rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. Sťažovateľ si uplatňuje právo na náhradu trov súdneho konania.

5. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovaný uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu a navrhuje, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

II Konanie pred Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky

6. Najvyšší správny súd SR začal vykonávať svoju činnosť odo dňa 1.8.2021 (§ 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Výkon súdnictva prešiel z Najvyššieho súdu SR na Najvyšší správny súd SR odo dňa 1.8.2021 vo všetkých veciach, v ktorých je od 1.8.2021 daná právomoc Najvyššieho správneho súdu SR (čl. 154g ods. 4 a 6 Ústavy SR v spojení s § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Prejednávaná vec bola pôvodne predložená Najvyššiemu súdu SR a bola jej pridelená sp. zn. 1Sžk/58/2020. Od 1.8.2021 je na konanie v tejto veci príslušný Najvyšší správny súd SR. Vec bola náhodným výberom pridelená kasačnému senátu 1S Najvyššieho správneho súdu SR, ktorý o nej rozhodol v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia pod pôvodnou spisovou značkou.

7. Senát Najvyššieho správneho súdu SR konajúci ako kasačný súd [§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej aj ako „SSP“)] predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP <aspi://module='ASPI'&link='162/2015%20Z.z.%2523439'&ucin-k-dni='30.12.9999'> preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 SSP <aspi://module='ASPI'&link='162/2015%20Z.z.%2523443'&ucin-k-dni='30.12.9999'>), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, pričom dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

II.I. Posúdenie hmotnoprávných námietok sťažovateľa

8. Podľa § 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci „účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv [...]“.

9. Podľa § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci „fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak
a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.“

10. Podľa argumentácie sťažovateľa krajský súd/žalovaný pochybil, keď vypočítal hodnotu sporu, pretože vzhľadom k predmetnému prípadu nie je možné vyčíslieť hodnotu sporu, nakoľko sa jedná o preskúmanie rozhodnutia a postupu správneho orgánu.

11. V zmysle § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci je povinnosťou žalovaného, aby pri obdržaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci preskúmaval splnenie podmienky, ktorou je hodnota sporu najmenej vo výške minimálnej mzdy, pokiaľ je možné takúto hodnotu vyčíslieť. Po preskúmaní spisového materiálu vrátane obsahu kasačnej sťažnosti je v prejednávanej veci spornou otázkou práve posúdenie toho, či v danom prípade (konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu) ide o spor a či sa má skúmať splnenie podmienky minimálnej hodnoty sporu, resp. či je vôbec možné túto určiť.

12. Kasačný súd uvádza, že zákon o poskytovaní právnej pomoci na účely § 6 ods. 1 písm. neobsahuje osobitnú legálnu definíciu pojmu „spor“. Z vymedzenia rozsahu pôsobnosti tohto zákona podľa § 3 ods. 1 a tiež z vymedzenia pojmu „právna pomoc“ podľa § 4 ods. 1 písm. a) je vo všeobecnosti pod pojmom „spor“ možné rozumieť akúkoľvek právnu vec týkajúcu sa uplatňovania alebo bránenia subjektívnych práv. Uvedené možno odvodiť aj z legislatívnej skratky pojmu „vnútroštátne spory“ zavedenej zákonodarcom v § 3 ods. 1 písm. a) tohto zákona. Podľa tohto ustanovenia zákon o poskytovaní právnej pomoci sa vzťahuje na poskytovanie <<https://www.aspi.sk/products/lawText/1/60483/1/2?vtextu=o%20poskytovan%C3%AD%20pr%C3%A1vnej%20pomoci>> právnej <<https://www.aspi.sk/products/lawText/1/60483/1/2?vtextu=o>

%20poskytovan%C3%AD%20pr%C3%A1vnej%20pomoci> pomoci <<https://www.aspi.sk/products/lawText/1/60483/1/2?vtexu=o%20poskytovan%C3%AD%20pr%C3%A1vnej%20pomoci>> „a) v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddžlení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len "vnútroštátne spory").“ Z uvedeného vyplýva, že skratka vnútroštátny spor zahŕňa aj konanie pred súdom v správnom súdnictve. Zo systematiky zákona o poskytovaní právnej pomoci preto vyplýva, že zákonodarca pojem spor chápe širšie, a to ako právnu vec. Nejde teda len o súdne sporové konania, ale aj o preskúmanie rozhodnutí v správnom súdnictve. Pojem „spor“ preto nie je možné vykladať striktnie gramaticky, ale v kontexte celej systematiky a účelu zákona o poskytovaní právnej pomoci ako tzv. „právnu vec“. +

13. Nakoľko preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu možno sumovať pod pojem „spor“, je potrebné zaoberať sa v každom jednotlivom prípade otázkou, či je možné vyčíslíť „hodnotu sporu“. Inými slovami aj v konaniach o preskúmanie rozhodnutí správnych orgánov v rámci správneho súdnictva, v ktorých sa žiada o poskytnutie právnej pomoci, je potrebné posudzovať splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, vrátane podmienky minimálnej hodnoty sporu. Samozrejme za predpokladu, že sa hodnota sporu v rámci správneho súdnictva dá vyčíslíť v peniazoch. Prípád žalobcu patrí práve do tejto skupiny sporov, keďže jeho predmetom je preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, ktorými mu bola vyrubená daň z nehnuteľnosti v jednorazovej presne stanovenej výške. Aj napriek tomu, že primárnym predmetom tohto typu „sporů“ je posúdenie zákonnosti ako určitej peňazmi neoceniteľnej kategórie, v konečnom dôsledku nemožno opomenúť ani sekundárny aspekt tohto sporu, ktorým je vyčíslené peňažné plnenie v rozhodnutí, v danom prípade daň za nehnuteľnosť vo výške 18,10 eur. Uvedené nemožno ignorovať alebo vnímať izolovane, práve naopak, treba prihliadať na oba tieto aspekty. Veľmi zjednodušene povedané, pokiaľ by žalobca bol v konaní, pre ktoré žiadal poskytnutie právnej pomoci, úspešný a rozhodnutie správneho orgánu by bolo zrušené ako nezákonné, nevznikol by mu úbytok na majetku vo výške 18,10 eur. Ak by naopak úspešný nebol, takýto úbytok vo výške 18,10 eur by mu vznikol. Stále tak ide v konečnom dôsledku o to, či bude zaviazaný k peňažnému plneniu uvedenému vo výroku rozhodnutia správneho orgánu alebo nie, takže daň za nehnuteľnosť vo výške 18,10 eur možno na účely aplikácie § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci považovať za hodnotu sporu. Iná situácia by nastala napríklad pri konaniach o nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorých hodnotu nemožno jasne ohraničiť a tým pádom ani presne vyčíslíť. Na základe vyššie uvedených skutočností kasačný súd konštatuje, že nemožno bez ďalšieho tvrdiť, že hodnotu konania v správnom súdnictve nemožno nikdy vyčíslíť, obzvlášť ak je to racionálne odôvodniteľné vzhľadom na skutkové okolnosti. Prílišný formalizmus by neodzrkadľoval požiadavku materiálneho právneho štátu. Pri riešení otázky hodnoty sporu sa treba zaoberať aj účelom resp. dôvodom potreby jej zistenia.

14. V tejto súvislosti kasačný súd poznamenáva, že vychádzajúc z relevantných ustanovení zákona o poskytovaní právnej pomoci a z dôvodovej správy k citovanému zákonu možno konštatovať, že právo na poskytnutie právnej pomoci vzniká v zmysle § 6 citovaného zákona za splnenia troch kumulatívnych podmienok, ktoré musia byť splnené súčasne. Po prvé, žiadateľ sa musí nachádzať v situácii, kedy jeho príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojim majetkom, po druhé, nemôže ísť o zrejmú bezúspešnosť sporu a po tretie, hodnota sporu musí prevyšovať hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslíť v peniazoch. Ustanovením určitých podmienok zákonodarca nemal za cieľ negatívne zasiahnuť do práva žiadateľa na súdnu a inú právnu ochranu, práve naopak, prebral na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti. Bolo by totiž neúnosné, pokiaľ by sa právna pomoc v rozsahu, v akom ju v základnom rámci garantuje citovaný zákon, poskytovala v absolútne všetkých prípadoch, t. j. bez stanovenia určitých racionálnych limitov, akým je napr. hranica odkázanosti, a bez presnejšej špecifikácie rozsahu konaní, v ktorých sa poskytuje. Tento pozitívny záväzok štátu, ktorý je naplnením a pridanou hodnotou k ústavnému právu podľa čl. 46 Ústavy SR, a ktorý na seba štát dobrovoľne prebral, sa vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v stanovených prípadoch. Ustanovenie podmienok možno považovať za ústavnokonformné už len s prihliadnutím na samotné znenie čl. 46 Ústavy SR, ktoré pri realizácii práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu predpokladá bližšiu úpravu podmienok na úrovni zákona. Kasačný súd v tomto smere konštatuje, že neustanovenie právneho zástupcu žalobcovi

z dôvodu, že nie je dodržaná podmienka hodnoty sporu, nemá negatívny dopad na právo žalobcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

15. Ako bolo uvedené vyššie, o hodnote sporu na účely posúdenia splnenia podmienok pre poskytnutie právnej pomoci tak možno hovoriť aj v prípade správneho súdnictva. Napriek tomu, že predmetom konania je posúdenie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktoré nemožno vyčísliť v peniazoch, v prípade, ak výrok rozhodnutia správneho orgánu obsahuje jasne určenú, fixnú výšku peňažného plnenia, túto možno pre účely aplikácie § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci vnímať ako hodnotu sporu. Kasačný súd preto sa stotožňuje s posúdením krajského súdu a výklad ako aj aplikáciu citovaného ustanovenia krajským súdom/žalovaným považuje za zákonné.

16. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na prax Ústavného súdu SR (napr. uznesenie Ústavného súdu SR z 15.03.2016, sp. zn. III. ÚS 122/2016) pri bagateľných sporoch, kedy samotný Ústavný súd SR takéto spory spravidla nepreskúma, pričom uvádza, že v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavný súd ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu. Aplikujúc názor Ústavného súdu SR na predmetné konanie možno len opätovne konštatovať, že postup a rozhodnutie žalovaného sa nevymyká ani z medzí zákonnej úpravy a ani judikatúry Ústavného súdu SR. V uvedenom prípade ide o zásah do materiálnej sféry sťažovateľa vo výške 18,10 eur. Takýto zásah možno považovať za tak zanedbateľný, že výklad zákona smerujúci k odopretiu poskytnutia právnej pomoci kasačný súd nepovažuje za ústavne neudržateľný a v rozpore s právom jednotlivca na právnu pomoc.

17. Kasačný súd sa stotožňuje s východiskami formulovanými v predchádzajúcej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 10Sžo/371/2015 a taktiež s aktuálnymi, novšími rozhodnutiami vo veciach sp. zn. 2Sžk/11/2019 a sp. zn. 3Sžk/4/2020. Napriek skutočnosti, že vo veci sp. zn. 10Sžo/371/2015 išlo o trovy výkonu trestu odňatia slobody, predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o odmietnutí priznania poskytnutia právnej pomoci žiadateľovi taktiež v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, ktoré potvrdilo prvostupňové rozhodnutie o uložení povinnosti uhradiť zavinené trovy výkonu trestu odňatia slobody vo výške 49,23 eur. Je teda nespochybniteľné, že predmetom konania, pre ktoré bola žiadaná právna pomoc, bolo taktiež preskúmanie zákonnosti rozhodnutia. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietanú aplikovateľnosť neskorších rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, kasačný súd poznamenáva, že súhlasí s názorom sťažovateľa, na základe ktorého na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy. Kasačný súd konštatuje, že správne súdy nemôžu argumentovať s ustanoveniami právnych predpisov, ktoré nadobudli platnosť a účinnosť po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy. Avšak tento fakt neznamená, že by nemohli poukazovať na súdne rozhodnutia, ktoré boli vydané po nadobudnutí právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu, pretože súdy právo len vykladajú a aplikujú na konkrétny skutkový stav. Uvedené platí najmä v prípade, ak závery daného súdneho rozhodnutia sú analogicky aplikovateľné aj na rozhodnutie správneho súdu vo veci sťažovateľa. V zmysle vyššie uvedených faktov kasačný súd má za to, že krajský súd nepochybil, ak počas odôvodnenia svojho rozsudku poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžk/4/2020 napriek tomu, že bolo vydané po nadobudnutí právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia žalovaného. Kasačný súd má za to, že za účelom garantovania právnej istoty účastníkov konania súdy môžu, resp. v právne a skutkovo rovnakých veciach dokonca aj musia poukazovať na súdne rozhodnutia, ktoré boli prijaté do dňa vydania daného súdneho rozhodnutia.

18. Je pravdou, že rozhodnutie vo veci sp. zn. 8Sžo/70/2016 zo dňa 28.09.2017, ktorým argumentuje žalobca, obsahuje odlišný právny názor, než ako bol vyslovený vo veci sp. zn. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29.11.2016. Podľa názoru kasačného súdu však bolo rozhodnutie vo veci sp. zn. 8Sžo/70/2016 prekonané ďalšími rozsudkami Najvyššieho súdu SR, ako napr. rozsudkom sp. zn. 2Sžk/11/2019 a sp. zn. 3Sžk/4/2020, ktoré podľa názoru kasačného súdu zaviedli ustálenú rozhodovaciu prax a s ktorými sa kasačný súd aj plne stotožňuje.

19. K námietke sťažovateľa ohľadne princípov právnej istoty a legitímnych očakávaní v súvislosti s konfliktnou súdnou praxou kasačný súd uvádza, že novšiu judikatúru Najvyššieho súdu SR vyslovujúcu aplikovateľnosť podmienky hodnoty sporu v správnom súdnictve považuje za už ustálenú, s ktorou je jeho rozhodnutie v súlade. Napriek tomu v súlade s princípom preskúmateľnosti jeho

rozhodnutia sa nižšie vyjadruje aj k argumentácii podľa kasačného súdu už prekonaného rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 8Sžo/70/2016 zo dňa 28.09.2017, v ktorom Najvyšší súd SR (v rozpore s novšou judikatúrou) uviedol, že hodnotu sporu v súdnom prieskume správnych rozhodnutí nemožno určiť. Poukazoval o. i. na to, že aj úkon právnej služby v správnom súdnictve je určený podľa tarify a nepočíta sa z hodnoty sporu, ako vyplýva z vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej aj „vyhláška“). Kasačný súd síce rozumie podpornej aplikácii uvedenej úpravy, má však za to, že regulácia výpočtu odmien advokátov vo vyhláške nevylučuje, aby sa hodnota sporu nezohľadňovala na účely rozhodovania o poskytnutí právnej pomoci. Po prvé, vyhláška je podzákonný predpis, ktorým sa vykonáva zákon č. 586/2003 Z.z. o advokácii. Výklad vyabstrahovaný z vyhlášky ako podzákonného predpisu preto nie je smerodajný na účely výkladu zákona o poskytovaní právnej pomoci, teda aj iného zákona než zákona, ktorý vyhláška vykonáva. Účelom vyhlášky je úprava spôsobu určenia a výšky odmeny, náhrady hotových výdavkov a náhrady za stratu času advokáta za právne služby poskytované klientom všeobecne (§ 1 vyhlášky). Účelom zákona o poskytovaní právnej pomoci na druhej strane je stanoviť podmienky, za ktorých štát prevezme na seba finančné bremeno spočívajúce v znášaní trov právneho zastúpenia v určitých kategóriách prípadov a pre určité kategórie osôb. Je racionálne a logické, že štát stanoví na poskytovanie právnej pomoci, ktoré hradí zo štátneho rozpočtu, isté mantinely prostredníctvom zákona. Kasačný súd má za to, že posúdenie hodnoty sporu, ak je táto vyčísliteľná, je prostriedkom pre zabezpečenie hospodárneho nakladania so štátnymi prostriedkami. Trovy právneho zastúpenia v prípade tzv. bagateľných sporov totiž spravidla značne prevyšujú hodnotu sporu tak, ako by tomu bolo v prejednávanom prípade. Je tak odrazom určitej racionality, že pri bagateľných sporoch sa právna pomoc neposkytne. Orgány aplikujúce právo musia pri svojej činnosti postupovať tak, aby interpretačné a aplikačné problémy riešili s maximálnou mierou racionality.

20. Sťažovateľ ďalej namieta, že členka senátu krajského súdu - JUDr. Tamara Sklenárová už raz zrušila rozhodnutie Finančného riaditeľstva SR a Centra právnej pomoci v skutkovo a právne obdobnej veci a to v rámci súdnych konaní sp. zn. 7S/106/2014-87 a sp. zn. 6S/79/2018, a že s týmito rozhodnutiami je preskúmané rozhodnutie krajského súdu v príkrom rozpore. V tejto súvislosti kasačný súd poznamenáva, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7S/106/2014-87 zo dňa 28.09.2016 nie je aplikovateľný na prípad žalobcu. Hore uvedený rozsudok sa totiž týka preskúmania zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva SR č. 1100305/328717/2014/5053 zo dňa 17.07.2014 ohľadom dani z nehnuteľností na rok 2014 v sume 18,10 eur, t. j. preskúmaným rozhodnutím nie je rozhodnutie Centra právnej pomoci. Predmetom rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6S/79/2018 zo dňa 05.09.2019 bolo preskúmanie rozhodnutie Centra právnej pomoci číslo spisu: KaPO 4N 23176/2017-4008/2018, ČRZ: 6345/2018 zo dňa 16.01.2018. Predmetným rozhodnutím Centrum právnej pomoci nepriznalo žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci v konaní vedenom pred súdom v právnej veci o správnej žalobe o neplatnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva SR č. 1416112/2017 zo dňa 27.10.2017, ktorým Finančné riaditeľstvo potvrdilo rozhodnutie Mesta Spišské Podhradie č. 179152016 zo dňa 12.05.2016, ktorým bol žalobcovi vyrubený úrok z omeškania za obdobie od 02.10.2012 do 01.10.2016 v sume 5,02 euro za nezaplatenie druhej splátky dane z nehnuteľností vyrubenej na rok 2012. Žalovaný svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že hodnota sporu neprevyšuje hodnotu minimálnej mzdy. Krajský súd zrušil rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že žalovaný nevzal do úvahy, že žalobca žiada o poskytnutie právnej pomoci v súdnom konaní, ktorého predmetom je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, t. j. hodnotu sporu nemožno vyčísliť. V súvislosti s týmto rozsudkom krajského súdu však kasačný súd poukazuje na skutočnosť, že tento rozsudok krajského súdu bol zrušený rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžk/4/2020 zo dňa 26. februára 2020. Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku konštatoval, že aj prípady v rámci správneho súdnictva, v ktorých sa žiada o preskúmanie rozhodnutia o poskytnutí právnej pomoci, treba posudzovať tak, či spĺňajú podmienky stanovené v § 6 ods. 1 zákona o poskytnutí právnej pomoci, a to aj vo vzťahu k podmienke pod písm. c) (hodnota sporu). Na základe vyššie uvedených skutočností neobstojí argument sťažovateľa, na základe ktorého rozhodnutia JUDr. Tamary Sklenárovej sú vzájomne rozporné, pretože jej nesprávny právny názor vo veci sp. zn. 6S/79/2018 bol napravený názorom Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 3Sžk/4/2020.

21. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti tvrdí, že existuje podozrenie, že vedúci kancelárie Centra právnej pomoci, Kancelária Prešov spáchal trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a marenia spravodlivosti. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na skutočnosť, že Najvyšší správny súd SR nemá právomoc vyhodnotiť túto námietku, pretože táto námietka patrí do trestnoprávnej agendy,

t.j. nie do oblasti správneho súdnictva. Vecná a funkčná príslušnosť Najvyššieho správneho súdu SR je vymedzená v § 11 SSP, z ktorého je zrejmé, že Najvyšší správny súd SR rozhoduje len v správno-právnych veciach, t. j. nemá právomoc konať v trestnoprávnej oblasti.

II.II. Procesnoprávne námietky sťažovateľa

22. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namieta, že žalovaný konal nezákonne, keďže o žiadosti o bezplatnú právnu pomoc nerozhodol do 30 dní od doručenia žiadosti. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na §441 SSP, podľa ktorého v kasačnej sťažnosti nemožno uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podanej kasačnej sťažnosti. Z dôvodu, že hore uvedená námietka nebola vznesená v konaní pred krajským súdom, kasačný súd na ňu neprihliada. Napriek hore uvedenej skutočnosti však pre úplnosť kasačný súd poukazuje na ustanovenie § 10 ods. 5 zákona o poskytovaní právnej pomoci, podľa ktorého Centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť.

23. Kasačný súd z administratívneho spisu zistil, že žiadosť o poskytnutie právnej pomoci bola doručená žalovanému dňa 18.10.2017. Z dôvodu, že žiadosť žalobcu nespĺňala zákonom predpísané náležitosti na poskytnutie právnej pomoci, žalovaný vyzval žalobcu na doplnenie údajov. Doplnená žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, ktorá už spĺňala zákonné požiadavky, bola žalovanému doručená dňa 21.11.2017. Rozhodnutie žalovaného o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci bolo vydané dňa 22.11.2017, t. j. jeden deň po doručení úplnej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Na základe tejto skutočnosti kasačný súd konštatuje, že žalovaný konal zákonne, keďže o žiadosti o bezplatnú právnu pomoc rozhodol v rámci 30 dňovej lehoty od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti zákona o poskytovaní právnej pomoci.

24. Ďalej, sťažovateľ poukazuje na prieťahy v súdnom konaní, ktoré vznikli z dôvodu, že žaloba bola podaná dňa 09.01.2018 a prvostupňový rozsudok bol vynesený dňa 22.07.2020.

25. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, na základe ktorého účastník konania alebo strana v konaní môže podať sťažnosť. Sťažnosť na postup súdu môže smerovať proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva.

26. Z dôvodu, že sťažnosti na prieťahy v konaní pred krajským súdom vybavuje predseda príslušného krajského súdu, kasačný súd konštatuje, že Najvyššiemu správne súdu SR neprináleží posudzovať prieťahy v konaní pred krajským súdom.

27. Podľa sťažovateľa ďalšie procesné pochybenie krajského súdu spočíva v tom, že krajský súd napriek ospravedlneniu neúčasti sťažovateľa na pojednávaní vykonal pojednávanie v jeho neprítomnosti, čím mu neumožnil konať pred súdom.

28. Podľa § 182 ods. 1, písm. g) SSP, v správnej žalobe sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť vyjadrenie, či žalobca žiada nariadenie pojednávania; na neskoršiu žiadosť žalobcu o nariadenie pojednávania správny súd neprihliada.

29. Podľa § 114 SSP ak sa riadne predvolaní účastníci konania alebo ich zástupcovia na pojednávanie nedostavia, môže sa vec prejednať a rozhodnúť v ich neprítomnosti; konanie sa nesmie z tohto dôvodu prerušiť.

30. Kasačný súd zo súdneho spisu zistil, že v rámci správnej žaloby žalobca žiadal nariadenie pojednávania. Krajský súd vytýčil pojednávanie na deň 25.03.2020. Žalovaný svoju neúčasť na pojednávaní včas ospravedlnil, avšak súhlasil s rozhodnutím veci v jeho neprítomnosti. Žalobca žiadal o odročenie pojednávania z dôvodu, že nemal dostatok času na prípravu na pojednávanie. Z dôvodu nebezpečenstva nákazy vírusom COVID-19 krajský súd odročil pojednávanie. Na ďalšie predvolanie na pojednávanie na deň 10.06.2020 účastníci konania reagovali rovnakým spôsobom a z

tohto dôvodu krajský súd odročil pojednávanie a nariadil ho na deň 22.07.2020. Žalovaný sa ospravedlnil z pojednávania z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti a žalobca z rodinných dôvodov, z dôvodu výskytu COVID-19 v Spišskom Podhradí a kvôli skutočnosti, že predseda krajského súdu - JUDr. Ján Slovinský bol počas svojho pôsobenia na Okresnom súde Spišská Nová Vec vylúčený z prejednávania a rozhodnutia veci žalobcu, v dôsledku čoho krajský súd nespĺňa kritérium nestrannosti.

31. Z dôvodu, že riadne predvolaní účastníci konania sa na pojednávanie nedostavili (a nežiadali o odročenie pojednávania), podľa § 114 SSP krajský súd konal v ich neprítomnosti. V tejto súvislosti má kasačný súd za to, že krajský súd nepochybil, keď neodročil pojednávanie, pretože v správnom súdnictve nie je prítomnosť účastníkov konania na pojednávaní podmienkou rozhodnutia veci, t. j. správny súd môže vec prejsť a rozhodnúť aj v neprítomnosti účastníkov konania. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžhuv/3/2009 zo dňa 27.10.2010, na základe ktorého „pojednávanie v neprítomnosti účastníka v prípadoch, kde skutkové okolnosti nie sú sporné a právne otázky sa nevyznačujú osobitnou zložitou, ako je to i v prejednanom prípade, nie je porušením práva, zaručeného článkom 48 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky. Z uvedených dôvodov je potrebné konštatovať, že postupom krajského súdu v súlade s § 250g ods. 2 O.s.p. (pozn. teraz § 114 SSP) nebola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom.“

32. Kasačný súd po preskúmaní veci v rozsahu dôvodov kasačnej sťažnosti dospel k záveru, že krajský súd/žalovaný v danom prípade postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, vo veci si zadovážil dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, vo veci rozhodol vecne a právne správne a preskúmané rozhodnutie aj náležite odôvodnil.

33. Kasačný súd sa v plnej miere stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia žalovaného a rovnako aj rozhodnutia krajského súdu, a preto kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietol.

34. O trovách kasačného konania najvyšší správny súd rozhodol podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a contrario tak, že sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania z dôvodu neúspechu v kasačnom konaní a žalovanému právo na náhradu trov konania zo zákona nevyplýva.

35. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok **n i e** je prípustný.